

MINTIS

LKA

Thought, Lithuanian Daily Newspaper.
Permitted by UNRRA Team 155.
Eina kasdien be šventadienių.
Atsakingasis redaktorius J. Vasaitis.
Memmingenas, Airport, Baltic Camp.
Prenumerata mėn. 10 RM.,
Atskiras numeris 40 pf.

Lietuvių visuomenės dienraštis Nr. 78 Memmingenas Šeštadienis, 1946 m. gegužės mėn. 25 d. I metai

Persijoje nera svetimos kariuomenes

Londonas. Vakar Saugumo Taryboje buvo gauti Sovietų Sąjungos ir Persijos vyriausbių pareiškimai, kuriuose nurodoma, kad sovietų kariuomenė iš Persijos galutinai atitaukta. To pat turinio pranešimai paskelbti Maskvoje ir Teherane. Persijos telegramoje nurodoma, kad specialiai skirta komisija apvažinėjusi Azerbaidžaną įsitikino, kad sovietų kariuomenės Persijos teritorijoje daugiau nėra. Sovietų pareiškimė nurodoma, kad sovietų kariuomenė iš Persijos galutinai atitaukta gegužės 9 dieną. Tad ir antrą sykį Saugumo Tarybos nustatyto kariuomenės atitraukimo termino sovietų kariuomenė neišlaikė ir nors nedaug, tačiau vis dėlto, pavėlavo.

KO GRAIKIJA NESUPRANTA

Graikijos ministeris pirmininkas pareiškė, kad Graikija reikalaus reparacijų iš Vokietijos, Italijos ir Bulgarijos.

Kalbėdamas apie Graikijos kaimynus, Graikijos ministeris pirmininkas pareiškė nesupranta, kodėl Bulgarija laiko prie Graikijos sienos 150.000 vyrų kariuomenę ir dar netoli sienos yra apie 200.000 rusų kariuomenės. Rumunija prie Graikijos sienos laiko 200.000 karų, tuo tarpu pačioje Rumunijoje dar yra nemažiau 800.000 sovietų karių.

BULGARIJOS APETITAI

Turkijos vyriausybė išreiškė didžiausią pasipiktinimą dėl Bulgarijos ministerio pirmininko pareiškimo, kad Turkijos Trakija turi būt perduota Bulgarijai.

PAVARGĖS KAREIVIS

Kinų liaudies daina (Si-king)

Vienplaukė mergina, liūdna žalitvorė, be lapų.
Ant kelio stovi ji. Aš ją matau praedamas, iš tolumos.
Ir stovi taip visi-eilė į eilę,
Galva taip prie galvos.

Ką apie vandenį dar aš žinau šventuosius,
apie saulėleidį ramių kaimų?
Aš subadytas peilių tūkstančiais,
Pavargęs aš nuo begalės mirčių.

Valkučių akys, kaip lietus auksinis.
Jų rankose taurė tyriausio vyno.
Norėtusi užmigti ramiai taip po medžiu
Ir nebebūt daugiau kariu.

Iš vok. k. vertė J. Mekas.

PER VĖLAI PRANEŠTA . . .

Argentinai nutarus dalyvauti paramos tiekime badaujančioms šalims, šiuo metu tik vienintelė valstybė pasaulyje — Sovietų Sąjunga neprisideda prie šios paramos. Kaip žinoma, generalissimas Stalinas savo atsakyme prezidentui Trumanui nurodė, jog, esą Sovietų Sąjunga būtų galėjusi prisidėti, jeigu būtų buvę pranešta anksčiau, nes dabar visos atsargos jau išskirstytos.

TAIP PAT PER VĖLU . . .

Vašingtonas. Jungtinių Amerikos Valstijų finansų ministeris užvakar pranešė, kad Sovietų Sąjungos prašymas suteikti jai 6 milijardų dolerių paskola buvo atmestas. Finansų ministeris nurodė, kad paskoloms skirti pinigai jau išdalyti ir tam tikslui daugiau jų nenumatoma skirti. Taigi, Stalino žodžiais, reikėjo keliais mėnesiais anksčiau . . .

„DRAUGISKAS VIZITAS“

Siomis dienomis į Maskvą atvyko lenkų vyriausybės delegacija su Bierutu priešaky. Ką ši delegacija veiks Maskvoje, nežinoma.

Debatai Egipto klausimu

Londonas. Vakar Zemuosiuose Rūmuose įvyko debatai Egipto klausimu. Edenas pabrėžė, kad Sueso kanalo zonos saugumas yra lygiai Egipto kaip ir Britų Imperijos interesas. Jis pareiškė, kad britų vyriausybė turėtų įvykdyti kariuomenės atitraukimą iš Egipto teritorijos ir perkelti savo įgulas į kanalo zoną. Bevinas atsakė, kad vyriausybė ištyrė visas sąlygas ir galimumus ir yra galutinai pasiryžusi kariuomenę atitraukti ne tik iš Egipto, bet ir iš Sueso kanalo zonos. Žinoma, tai įvyks tik tuomet, jeigu senąją kanalo gynimo sistemą, kurią buvo numatę Britų-Egipto 1936 metų sutartis, pakeis naujoji, kuri bus nemažiau efektyvi, negu buvusi. Dominijų nuomonės šiuo reikalu buvo taip pat atsklausta. Bevinas pareiškė esąs įsitikinęs, kad šis Didž. Britanijos žygis suteiks Bidžijai Britanijai daug draugų ir simpatijų musulmonų pasaulyje.

SUDARYTA NAUJA JAPONIJOS VYRIAUSYBĖ

Tokio. Po ilgų pastangų naujam Japonijos ministeriui pirmininkui Yoshida pagaliau pavyko sudaryti vyriausybę, į kurią įeina liberalų, pažangiųjų ir bėpartinių grupių atstovai. Pats Yoshida yra ir užsienių reikalų ministeris. Generalui Mac Arthurui

AUSTRIJA IR ITALIJA ŠAUKIASI PAGALBOS

Londonas. Austrijų vyriausybė kreipėsi į alijantų kontrolinę komisiją su prašymu padidinti maisto produktų tiekiamą Austrijai, kėdąn jų negavus, maisto normos Austrijoje turės būti sumažintos iki 700 kalorijų dienai.

Italijos vyriausybė kreipėsi su prašymu į Anglijos vyriausybę paskolinti jai didesnius kiekius javų, kad tokiu būdu iki naujo derliaus nuėmimo būtų galima išlaikyti iki šiol esamas maitinimo normas.

BRITAI PASKYRĖ DAR 200.000 TONŲ KVIEČIŲ

Londonas. Britų maitinimo ministeris Morissonas vakar padarė pranešimą Zemuosiuose Rūmuose apie pasitarimus Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Kanadoje maitinimo klausimais.

Jis pareiškė, kad Amerikos kriticizmą dėl nevienodo maisto atsargų paskirstymo britai galutinai nutarė sutikti su didžiausiu pasiaukojimu, skirdami dar 200.000 tonų kviečių pasaulio maitinimo reikalam. Ar šis iš atsargų atiduotas kiekis bus papildytas dar šiais metais, nežinoma.

pareikalavus, du jo pasirinkti ministrai buvo atleisti. Ta proga įvyko demonstracijų, po kurių generolas Mc Arthuras pareiškė, kad panašūs išsišokimai ateityje nebus toleruojami ir su jais bus griežtai kovojama.

DOMINIJŲ MINISTERIŲ KONFERENCIJA PASIBAIGĖ

Londonas. Vakar Didžioji Britanija šventė Imperijos dieną. Ta proga dominijų konferenciją baigė ministrai drauge su metropolijos vyriausybė išleido bendrą komunikatą, kuriame nurodo, kad konferencija, trukusi penkias savaites apsvarstė visas pasaulinės problemas ir yra įsitikinusi, kad jos atlikti darbai duos gerų vaisių. Komunikate pabrėžiamas pilnas dominijų ir metropolijos pasitikėjimas Jungtinių Tautų Organizacija.

TRANSJORDANIJA — NEPRIKLAUSOMA VALSTYBĖ

Londonas. Vakar Londone buvo pranešta, kad Transjordanija, kuri iki šiol buvo Didžiosios Britanijos mandatas, nuo šiandien tampa nepriklausoma valstybe. Emiras Abdula Hussein bus karūnuotas Transjordanijos karaliumi. Prezidentas Trumanas, sveikindamas telegrama Abdula Hussein pabrėžė, kad joks sprendimas Palestinos reikalu nebus padarytas prieš tai neatsiklausus Transjordanijos vyriausybės.

Augustas Malkas

Padangiu prieglobstyje

Fragmentas iš romano

Augustas Malkas, gimęs 1900 m. balandžio mėn. 10 d., yra estų rašytojas, šiuo metu gyvenęs tremtinio dalią Svedijoje. Jis pagarsėjo savo istorinius romanais, pavyzdžiui „Mirusieji Namai“ (1934 m.), kuriame vaizduojamas Didysis Šiaurės Karas ir Estijos likimas šio karo metu. Dar labiau yra mėgiami jo jūros kelionių aprašymai (romanas „Žydinti Jūra“ (1934 m.); „Pajūrio Apsakos“ (1936 m.). Romanas „Padangiu Prieglobstyje“ taip pat vaizduoja pajūrio žvejų gyvenimą. Šiame fragmente aprašomi pajūrio žvejų — ruonių medžiotojų išgyvenimai atviroje jūroje, užklupus šalčiui ir patekus tarp plaukiojančių ledų.

Laivas sunkiai pakilo ir vėl nusileido, vos per sprindį siūptelėjo nuo vandens paviršiaus. Vyrų akys skverbėsi rytmečio prieblandon, ieškodamos kokio nors garlaivio dūmų, ar pakrantės žymių, tačiau jie nieko kita nepamatė, vien savo pačių išvargusius, pelenų spalvos veidus, su nekalbionis, mėslungiška priklastomis lūpomis. Rankos judėjo tingiai, ir laivas iš lėto stūmėsi priekin, tuo tarpu, kai ledo sluogsnis ant laivo, suolų ir visų daiktų nuolat didėjo.

Rytuose ėmė švisti. Padangėje skubiai plaukė sataršyti debesys, čia geltoni, čia lyg krauju nudažyti. Protarpiais jie uždengdavo švintantį dangų ir tas kelias likusias žvaigždes, — tad vėl sutrukdavo, melsva padangė likdavo tuščia, ir senojo mėnulio blankstantis piauštas žvelgė į jūrą ir į nuvargusius kankinius.

— Esame teisingame kelyje, — tarė Simmu, žiūrėdamas į raustancią rytuose padangę.

— Teisingas, bet — tolimas, — pridėjo Kusta, — greitai giesmė pasibaigs!

— Nėgalvok taip, žmogus yra patvarus. Namie to visai nežinai. Tik čia tai patiri — kai esi priverstas. — Kusta pažvelgė į sustingusi iš baimės Villem, kuris, užmerkęs akis, lyg migodamas, iš lėto judino apledėjusį irklą.

— Čia esi verčiamas iki paskutinės akimirkos! Ir tada žmogus pajėgia ilgai išverti, — kalbėjo Simmu.

— Svarbiausias dalykas, kad vėl aušta diena — bent vienas antrą gali matyti, — su niurnėjo Kusta. Simmu vėl ėmėsi kirsti ledą ir semti iš laivo vandenį.

Liepsnodama jūroje, patekėjo saulė. Nušvito vandenys. Ledas prie laivo mirguliavo ir žėrėjo. Bet žmonių jėgos išseko.

Vėjas truputį aprimo, bet šaltis buvo dar piktesnis ir dabar pasidarė tiesiog kandus.

Vilnijančių Baltijos jūros platybių bangos dar vis buvo tiek stiprios, kad užliedavo apledėjusį laivą ir mirtinai išvargusius vyrus, didindamos ant laivo ledo plūgą ir artindamos galą.

— Aš . . . aš daugiau nebegačiu . . . — sudejavo Villem. Bet dabar jis nebesistojė, tik tyliai sukniubo laivo gale.

— Irklus! Saugok irklus! — šaukė Simmu. Bet apledėjęs irklas iš nuvargusio ber-

niuko rankų jau buvo išslydęs į vandenį, ir banga jį nubloškė tolyn.

— Mės dar turime antrą porą, — pasakė Kusta.

— Jis ir tuos paleis jūron ir tada . . . Palauk, geriau aš pats eisiu! — Ir senasis vyras atsisėdo ant suolo prie irklų, kartu šuktelejęs ant laivo dugno nugriuvusiam Villem:

— Taigi, tu tur būt manai, kad tu daugiau nebegali? Tačiau dėlto tu nedrįsk paleisti irklus! Judėk bent truputį. Tiktai truputį. Mės esame irklave, net visa mumyse buvo lyg apmirę, rankos, visas kūnas . . . kad mes jau nebesusivokėm, ar mes iš viso irklavome . . . Bet irklai vis dėlto juda. Ir kai užėina didesnė banga, tai tu stipriau paspausk, lai stumia ir laivą kartu. Daug ko tu negali . . .

— Bet juk nėra jokios išeities. Kodėl jūs mane kankinate . . . — dejavo Villem.

Jis verkšleno ir buvo bejėgis, lyg užpultas ir į kampa įvarytas berniukas, turis tik vienintelį norą — pabėgti.

— Kas po velnių tavo kankina? Mirtis tavo kankina! — Kusta piktai išsitiesė rodydamas į jūrą.

— Ak, Dieve . . . — Villem atsistojo ir paėmė iš laivo dugno apledėjusį kibirą. Simmu tuojau ėmė vietoje Villem irkluoti, stebėjo bangas ir kalbėjo:

— Na, pagaliau jau susilaukė! Vienas dejuoja ir maldauja, antras koliojasi. O trečias irkluoja. Pagaliau aš vienas pats turėsiu judu nuvilkti iki kranto!

Kusta tylėjo. Bangos nerimdamos tėsė naują vandenį į laivą Villem stovėjo sustingęs, laikydamas rankoje indą vandeniui semti. Kusta turėjo Villem pastumėti, ir tik tada ranka su kibiru ėmė judėti. Tai reikėjo daryti be paliovos. Ir nors vėjas buvo kiek aprimęs, ir bangos nebeliejo į laivą mirtinai šaldančio vandens, tačiau nedidelės, lūžtančios bangos vis tebesiveržė į laivą, ir šitos buvo dar piktesnės, nes putos šalo ir virto ledu, kurio jau nebebuvo galima iš laivo išmesti. Dar viena aukštesnė banga, dar vienas lūžimas ir . . .

— Niekas nepadės, — Kusta išsitiesė.

— Kaip tai — niekas nepadės?! Tai, gal būti, geriau eisi už borto? — paklausė Simmu.

— Greičiau giesmė pasibaigtų. Aš . . . aš tai nepradėsiu kaupti, bet juk matai: ledas yra stipresnis už mus! Ir jei, pagaliau, yra aišku, kad mūsų reikalas yra žuves, tai geriau sutauptykime mes šias kruvinąsias pastangas . . .

— Bet palauk! Aš taip pat bevėlyčiau išsitiesti, tačiau.

— Na, tai sakyk, ko tu lauki!

— Gal koks laivas pasirodys! Gal kokia didelė ledo lytis . . . Gal žemę pamatysime . . . O, pagaliau, jei ir nieko negalvoti, tai ir tai geriausia yra šio to laukti ir važiuoti tik pirmyn.

— Bet jei jau niekas nesirodo ir jėgos baigiasi — tai tada vis viena, — niurnėjo Kusta.

— Man ne! Aš dar turiu namie nesuvalgytos žuvis. — Simmu bandė dar juokauti, ir jie yrėsi toliau.

Saulė kilo ankštyn.

Vanduo mirguliavo ir prisilęs prie laivo ledas žėrėjo. Bet jūra buvo tuščia, kaip ligi šiolei, net stiprios ledo dangos lėkanos išnyko.

— Ar mes neturime laikytis kiek daugiau į šoną? — ir Kusta parodė ranka į rytus.

— Teisingai . . . Bet laivas taip giliai igrimzdes, kad, ir nedideliame vėjui esant, jis skęsta bangoje. Mes turime mėginti padėti, kol dar nėra per vėlu. Ledas stipriai laikosi prie dugno, bet ne prie krovinio!

— Jūron?

— Na, aišku, kad jūron. Daiktus lauk; maistą paliksime paskutinį.

Villem numetė kibirą į šalį ir pagriebė pirmą po ranka pasitaikiusį ryšulį.

— Palik tai! Semk tik vandenį lauk! — įsakė senasis. Jis perėmė abu irklus, laikydamas laivą prieš vėją, kol Kusta pradėjo mesti daiktus už borto. Pirmiausia senasis nurodė į geležinį inkarą:

— Mesk tik šitą lauk! Jei jis mums bus reikalingas, tai žemė bus arti, ir tada jis mums nebebus labai naudingas.

Kusta nukirto virvę ir išmetė ją už borto. Po to sekė maišai su duona, nes bado mirtis buvo paskutinė, ko dar reikėjo bijoti. Apledėjęs laivas ilgai nebesilaikys virš vandens, tad kam dar reikalinga duona? Kusta įsikiso kišenėn tik porą riekių iš savo maišo, ir maistas dingo bangoje. Paskui duoną sekė atklodės, žibintai, katilai, viryklė ir ruonių taukai.

— Odos tepaliekia — bent pasižiūrėti. Jos yra lengvos ir vertingos, — nurodinėjo Simmu. Atsirado dar daug išmestinių daiktų, ir kuteris, daugeliu pūdų palengvėjo. Tačiau, ledo krūvio ap sunkintas, jis vis dėlto negalėjo atsisipirti bangų dūžiams ir vos vos klausė irklų. Buvo šaltas rytas.

— O dabar? — paklausė Kusta.

— Matysime, ar greitai turėsime pasekti daiktus, — atsakė senasis ir dar pridūrė:

— Pailsėk truputį. Laikysimės pavėjui, kad tiek daug vandens netikstų į vidų. Kelias akimirkas . . . Paskiau Villem galės pailsėti.

— O tu?

— Na taip . . . o tada aš . . . Būtų galima pypkė užsiedgti, kad . . . na, kai mano eilė ateis . . .

Išsitiesdamas Kusta kelias minutes liaunino sąnarius. Jis tą laiką išnaudojo, priguldamas prie sergancio brolio.

— Ludu!

— Taip!

Ludu veidas buvo pilkas. Žibančiomis akimis jis pažvelgė į brolių ir akimirka sutraukė lūpų kampučius šypsniui, kuris, tačiau, tuojau sustingo.

— Bloga?

— Ne bloga. Bet toks, koks esu, tai miręs vyras! Kad bent ir aš galėčiau irkluoti! . . .

— Irklusime ir be tavęs! Ko skubėti . . . Gulėk tik, berneli.

— Ar traukia į dugną?

— Taip, traukia. Ko čia daug beirkluosiu . . .

Ludu žvilgsniai klaidžiojo aplinkui. Staiga jis sugriebė brolio ranką.

— Tu jau sužeistas, — tarė jis, žiūrėdamas broliui į akis.

— Tai nieko. — Kusta apžiūrėjo savo suskirdusias rankas, kurios jau raudonai nudazė irklų galus.

(Bus daugiau)

Ged. Galvanauskas

Parblokstoji Vokietija

1. Sužeisto liūto aidai

Amžiais vokiečiai siekė tikslo — susivienyti. Politikai suskilusi vokiečių tauta tik po Napoleono sukeltų audrų, romantizmo paunksmėje, sutelkė jėgas. Bismarcko veiklą vainikuoja III Reichas. Jis pasisavina kryžiuočių ordino visas nelemtas tradicijas. Vokiečių tautos gerosios savybės paverčiamos pasaulio pabaisa. Disciplinotumas, darbštumas, tvarkingumas panaudojamas milžiniškam griovimo darbui — nepaprastai veržlai išorėn, siekiant vyrauti pasaulyje. Vokietis nuolaidus pralaimėjėms, bet nepaprastai brutalus, bebūdamas laimėjimo pradžioje. Ir visa tai primena, kad jis yra pūkškus karys, bet tik arti numatantis politikas. Antrasis pasaulinis karas dar kartą įtikina, jog junkeris negali praaugti savęs. O tai nuvedė III Reichą į dabartinę būklę, kuri yra pilna dyglių ir gausi problemų.

Metams praslinkus, ūkinis gyvenimas negali išriedėti iš paskutinio karo dienų palikimo. Vokiečių organizuotumas be vado pasirodo esąs visai nepajėgus. Pramonė nepajuda iš sustingimo, amatai verčiasi lojymu, prekyba merdi, valiutos klausimai nesutvarkyti. Sudėtinga ūkinė problema visu svariū remiasi į politinę surutę, kurią šiandien išgyvena visiškai tragiškame atspalvyje. Viduje politinės partijos ieško naujų kelių. Tarptautinėje plotmėje pagrindinės jėgos, pasidalinusios Vokietiją tarpusavyje, nesutaria. Jos aptaria rytojaus gaires apgraibomis ir neskubėdamos, tarytum be sąlygų kapituliavusi Vokietija galėtų dabartinį skurdą rytdienai atidėti. Pasaulinės jėgos — anglosaksai žada, po pusantų metų nuo karo pabaigos, pagrindinius klausimus spręsti. Bet nelaimė, ir čia karą laimėjusieji tarp savęs nesutaria. Didysis dviejų pagrindinių jėgų rungtyniavimas kirbines klausimų atideda ateičiai. Sovietai sąmoningai siekia visur vilkinti, o anglosaksai nepajėgia išplėsti iš Maskvos tai, ką karo metu yra pažadai išplėšę.

Politinis Vokietijos veidas

Šiandienykštė Vokietija gali atsikurti susitvarkiusi viduje, santarvininkams apsprendus jos rytojų ir suteikus jai atitinkamą ūkinę paramą. Vakarų Vokietijos srityse, valdomose anglo-saksų ir prancūzų gyventojų telkimasis didėja. Ten vietoj 140 gyventojų, kurie uždirbo duoną prieškariniais metais, dabar sutelkta 240. Atbėgę vokiečiai iš sovietinių sričių, Lenkijos ar Čekoslovakijos, gali skurstami būti nepavojingais tik tam tikrą metą. Socialinis klausimas sunkiai atskiriamas nuo politinio, ir darosi vis pavojingesnis. Pamišus gallmus atėities didžiuosius politinius įvykius, šiandien rodo, kad tai yra neišsprendžiama problema.

Šiandienykštėje Vokietijoje vyrąja trys partijos: krikščionių demokratų sąjunga, socialdemokratų partija ir komunistų partija. Pirmos dvi partijos vyrąja vakarinėse srityse ir čia jos yra rinkimuose laimėjusios. Komunistų partija yra šiandien Kremliaus didžiuoju žaislu, kurį nori padaryti Trojos arkliu savoms jėgoms vaka-

rinėse vokiečių srityse išlaipinti. Lenino taktika čia iki smulkmenų taikoma, nes kitur stengiamasi socialdemokratų apkabinti, kad juos galop pasmaugtų.

Krikščionys demokratai siekia krikščioniškoje, demokratiškoje dvasioje išugdyti naują Vokietiją. Katalikai ir protestantai, ieškodami glaudaus bendravimo tarp bažnyčių, iš dalies jį randa ir politinėjo plotmėje. Ši partija aiškiai pasisako už laisvą mokyklą ir auklėjimą.

Toji partija remiasi prigimtinė teise ir siekia apsaugoti žmogų nuo bet kurio kolektyvo, o ypač valstybės priespaudos, Nietzscheš viešpataujančio žmogaus. Ji ryškiai pasisako prieš prūsų militarizmą, dominavimo norą ir rasių doktriną.

Ūkinėje srityje, ji siekia normalaus gyvenimo lygmenis. Klasių kovą atmeta. Nacionalizavimų neužgria. Privačią nuosavybę gina.

Socialdemokratų sūkis, pirmųjų krikščionių užgirtas: žemės vaisiai priklauso visiems, o žemė niekam. Pagrindinis jų tikslas išspręsti socialinius klausimus, visų susulyginus. Ypač pabrėžia, kad niekam nevalia iš svetimo darbo praturtėti.

Komunistų partijos programa pritaikyta šiandienykštėms gyvenimo sąlygoms. Jos pagrindinis tikslas išjudinti sustingusį ūkinį gyvenimą, praveisti žemės reformą, įgyvendinti komunistinio tipo mokyklą. Radikalus jų įsisiūbavimas šiandien pamištas ir paliktas rytojui.

Sovietai komunistų partiją suliedino su socialdemokratais. Tai padaryta pagal maskviškis metodus: iš viršaus padiktavus, o apačioje padirigavus. Berlyne, amerikiečių, britų ir prancūzų srityse, dauguma balsų nutarta socialdemokratams nesijungti su komunistais. Socialdemokratų partijos vadas Schumacher, neseniai Hanoverį naujai perrinktas, dėl to susijungimo pareiškė, kad komunistai siekia ne susijungti su socialdemokratais, bet juos sunaikinti. Vienas tikslas tikrai atsieltas — sovietinėje srityse socialdemokratai užgniauzti.

Vokietijos pavyzdys anglose sukėlė nerimastį. Niekas taip griežtai neatmetė ko-

munistų pasiūlymo susijungti su komunistais, kaip darbiečių partijos pirmininkas prof. Harold Laski. Dėl šios komunistų taktikos buvo tartas kartus žodis ne tiek savai komunistų partijai, kiek bolševikiniam antplūdžiui.

3. Tarptautinio žaismo kamuolys

Tokiu kamuoliu yra Vokietija. Keturių galybių konferencijoje, kuri pradžioje vadinta 4, taiką nešančių, žinių laimingu pasitarimu, dar jai nepasibaigus jau praminijoje „blėšikų peštynėmis dėl nepasidalomo grobio“, prabėgomis buvo paliestas ir Vokietijos klausimas.

Paskutiniame posėdyje Byrnes pasiūlė Vokietijos klausimą apspręsti sukviesti specialią santarvininkų konferenciją spalio 12 dieną, t. y. po pusantų metų karą laimėjus. Toje konferencijoje turėtų būti svarstomas Ruhrro ir Reino sričių tarptautinis kontroliavimas, ūkiniai klausimai, eksporto tvarkymas, Vokietijos administravimas, sričių sienų pravedimas ir jų aptarimas.

Bidault pasiūlė, kad tos konferencijos data galės būti nustatyta ateinančiame užsienių reikalų ministerių pasitarime, įvykstančiame birželio viduryje. Ruhrro srities reikalu jis pasiūlė: tą sričių pavesti tarptautiniam globon ir tvarkyti pagal atskirą statutą. Ten turėtų būti įkurdinta tarptautinė kariuomenė. Svarbioji tenykštė pramonė nacionalizuotina ir pavestina tarptautiniam kontroliavimui.

Šie du pasiūlymai yra tik diskusijų pradžia Vokietijos klausimu. Kiekviena pagrindinių jėgų jį nori savaip išspręsti. Sovietai laukia padėties išryškėjimo Prancūzijoje, kad apsispręstų, kuriuos kuriuos komunistus — prancūzus ar vokiečius — remti. Jiems būtų mieliausia, kad komunistai Prancūzijoje tą kraštą valdytų, o Vokietija nebūtų centralizuota. Anglo-saksai siekia atkurti vienišą ir tvirtą Vokietiją, nes jos pajėgoms numato uždavinius. Praėjusio karo pramintu keliu vėl norima eiti ir vokiečius panaudoti saviems tikslams. Prancūzija, nukentėjusi daug kartų nuo vokiečių kumščio, nori bent 25 metams apsidrausti nuo naujo smūgio, kuriam ruošta gaivalinga Vokietija. O ji neabejotinai spirama šiandienykštės tikrovės želdinti nacionalistinį grūdą, gniauzti kumštį ir ruošti naujai avantiūrai. Ar pavyks rasti išmintingą sprendimą dabartinėje maišatyje?

Rastas Hitlerio „Lobis“

Miunchenas. Sulaikius SS dalinių majorą dr. von Hummel, kuris buvo asmeniniu Martino Bormano referentu Obersalbergo sričiai, buvo drauge rasta ir nemaža dėžė su auksiniais pinigais ir medaliais, kurių apytikrė vertė siekė ne mažiau 5 milijonų dolerių. Šią dėžę — „Fiurerio lobį“ — Bormanas norėjo pasiūsti į Pietų Tirolį, kur buvo numatyta, kad Wehrmachtas tęs kovą ir toliau. Užėmus vakarinę Austrijos dalį amerikiečiams, senoje druskos kasykloje prie Alt Aussee buvo rastas taip vadinamas „Fiurerio rinkinys“, kuriam, tačiau, truko auksinių pinigų kolekcijos, kurią nacional-

socialistinė vyriausybė buvo „surinkusi“ iš dvylikos Austrijos ir Čekoslovakijos vienuolynų. Prieš atvykstant amerikiečiams, dr. von Hummel minėtą rinkinį paslėpė, o taip pat pasislėpė ir pats. Central Collecting Point (meno vertybių surinkimo centro) įgaliotinis Berlyne dr. Hornu pavyko netyčiausiai susisiekti su dr. von Hummel ir jį prikalbėti prisistatyti valdžios įstaigoms. Visas rinkinys pirmiausia buvo perduotas Zalcburgo arkivyskupui, o iš ten pargabentas į Miuncheną. Rinkinį ištyrus ir jį suskirsčius, jo vertybės bus grąžintos savininkams.

Musu zeme jie terioja

„Nemunas žydi“ įspūdžiai

Gasparo Veličkos parašyta ir jo paties surežisuota 2 veiksmų muzikinė pjesė „Nemunas žydi“ žiurovą pavergia ne tiek savo turiniu, intriga, kiek savo lietuviška, originalia dvasia, tuo nuoširdžiu lietuvišku lyrizmu, kuris dvelkia iš veikėjų širdžių. Ta lietuviškoji žemė, su kuria yra suaugę mūsų žmonės, tie beržai, tos sodybos, kurios tiesiasi pagal Nemuną yra mūsų sielos neįspėjamas lapas. Gasp. Veličkaitis pasisekė išreikšti pagrindinį mūsų tautos bruožą: laisvės ilgesį.

Meniška spektaklis paruoštas taip pat labai nuoširdžiai ir sėkmingai. Muzikinė pjesė Stp. Sodeikos pravesta ritmingos, lietuviškos muzikos dvasioje. Lietuviškoji daina, šokis darniai suderintas su visa veikalo kompozicija. Ypač dainos ir šokiai parodo mūsų tautos dvasines gelmes, mūsų meninį skonį, mūsų širdies kultūrą. A. Ličkūnaitė tautinius šokius paruošė estetiškai ir rūpestingai.

Veikale vaidina ne scenos specialistai, bet daugiausia mėgėjai. Tačiau, jie vaidina iš širdies, gerai režisieriaus paruošti. Vaidybiškai pilnoj aukštumoj pasirodė Gasp. Velička, profesionalas artistas, būdingai ir meniškai sukūręs ūkininko Parulio tipą; jo

duktė Nastė - St. Klimaitė, labai nuoširdžiai išreiškusi lietuviškąją žemę, lietuviškąsias idėjas branginančią mergaitę, lyriškai parodžiusi savo meilės jausmus; gražiai vaidybiškai pasireiškė A. Mironas, valščiaus raštininko vaidmenyje. Silpnokas pasirodė Nastės sužadėtinis Jonas - V. Zdanavičius. Bendrai, visas kolektyvas reiškėsi meniškai, nuoširdžiai kuriamas masines scenas. Tik scenos ankštumas kliudė šokiams ir sceniniam darniam susitvarkymui.

Šių dienų žiurovai, kaip ir senais Lietuvos priespaudos laikais, labiau rūpi idėja, negu meninės formos. Tačiau Wiesbadeno lietuvių tautinis ansamblis sugeba aktualias idėjas sujungti su menine nuotaika, su troškimu kelti meno kultūrą.

Iš pjesės tryško lietuviškoji dvasia ir tas leitmotyvas kad, nors ir persekiojama, naikinama mūsų maža tauta, sugeba atsispirti didžiųjų galiūnų fizinei jėgai, bekurdamą savitą kultūrą, savo tautos sielą. Nors jie terioja mūsų žemę, bet Nemunas amžinai žydi ir apie save telkia lietuviškąjį jaunimą, atkaklias lietuviškas jėgas, kurios su didžiausiu atkaklumu gina savo žemę, laisvę ir savo kultūrą.

St. Vykintas.

PASIBAIGĖ DOMINIŲ MINISTERIŲ KONFERENCIJA

Londonė pasibaigė dominijų ministerių konferencija, kurios metu buvo prieta susitarimo tik dėl Imperijos bendrų ūkiniu priemoniu. Nesusitarta, tačiau dėl bendro generalinio štabo visai Imperijai.

AMERIKIEČIŲ KARIUOMENĖ LIKS ITALIJOJE

Londonas. Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė veda derybas su Italijos vyriausybė dėl palikimo tam tikrų amerikiečių kariuomenės kontingentų Italijoje, kurie turėtų saugoti susisiekimo linijas, vedančias okupacinę zoną Austrijoje.

SUNKIOS GELEZINKELININKŲ STREIKO PASEKOS JAV

Londonas. Vakar naktį prasidėjęs gelezinkelio darbuotojų streikas Jungtinėse Amerikos Valstybėse sukėlė didžiausią chaosą visose, ypatingai ūkinio gyvenimo, srityse, nors gelezinkelio transportui pakeisti buvo sumobilizuota visos kitos transporto priemonės. Streiko pasekoje sustabdyti veik visi malūnai, geležies ir plieno liejyklų užgesintos krosnyės o taip pat sustos darbas ir visose anglių kasyklose. Pasitarimai tarp streikuojančių ir vyriausybės vedami ir toliau.

KALTINIMAI GENEROLUI ANDERSUI

Siomis dienomis Paryžiuje pasibaigė pasaulinė Lenkijos žydų konferencija, kuri priėmė keturių punktų rezoliuciją reikalaujančią paramos ir atpildo pabėgėliams žydams.

Konferencija pirmuoju punktu reikalauja, kad Jungtinės Amerikos Valstybės įsileistų pas save tuos žydus, kurie turi ten giminii. Toliau reikalaujama įsileisti į Palestiną iš Lenkijos, sudaryti 5.000.000 dolerių fondą Lenkijos žydų paramai ir atlyginimui už sunaikintą turta, o taip pat ir nubausti gen. Andersą kaip karo nusikaltėlį. Gen. Andersui primetama, kad jis Europoje nužudęs 1.000 žydu.

NAUJAS AUKSCIO REKORDAS

Amerikiečių karinis lėktuvas „B-29“ tipo pasiekė su 15.000 kilogramų krūviu 12.456 metrų aukštį.

LĒKTUVO AVARIJA NAUJORKE

Naujorkas. Esant tirštai miglai, vienas kariskas dvimotoris transporto lėktuvas prieš kelias dienas įskrido į 85-tą aukštą vieno Naujorko dangoraizio. Iš penkių įgulos narių keturi rasti namė negyvi, o penkto iš viso pasigendama. Namas keliose vietose užsidegė, tačiau gaisras buvo greit likviduotas. Tai jau antras toks atsitikimas Naujorke vienerių metų bėgyje. Pereinū metų lipos mėnesį tokio pat tipo lėktuvas įskrido į „Empire State Building“ dangoraizį, kuris yra pats aukščiausias statinys pasaulyje (virš 300 metrų).

ŠVEICARIJOS PARAMA EUROPOS VAIKAMS

Londonas. Šveicarijos federacinė vyriausybė paskelbė, kad ji yra numačiusi priimti 6 savaičių atostogoms Šveicarijoje praleisti apie 1.000.000 vaikų iš tų Europos kraštų, kuriuose maitinimo padėtis yra sunkiausia. Vyriausybė, be to, numato tiems kraštams pasiųsti taip pat nemažus kiekius maisto produktų.

MAISTO TRANSPORTUS SAUGO POLICIJA

Londonas. Iš Dortmundu pranešama, kad padąžnėjus maisto transportų užpuolimams ir sandėlių plėšimams, motorizuoti vokiečių policijos daliniai buvo priversti lydėti kiekvieną didesnį maisto produktų transportą.

BRITAI MOKĖS VERTYBĖS POPIERIAIS

Berlynas. Pranešama, kad britų karinėms pajėgoms Vokietijoje o taip pat ir britų civiliniams tarnautojams nuo rugpiūčio 1 dienos atlyginimus numatoma išmokėti vertybės popieriais, kurie bus įvertinti sterlingais. Vertybės popieriai bus priimami visose britų okupacinių pajėgų valgyklose, teatruose, kinuose, klubuose bei krautuvėse ir apleidžiant kontinentą bus iškeičiami į sterlingus. Šiuo žygiu norima užkirsti kelią spekuliacijai okupacine aliantų valiuta juodojoje biržoje.

MIRĖ KARDINOLAS

Iš Romos pranešama, kad sulaukęs 74 metų amžiaus mirė italų kardinolas Enrico Gasparri. Jį istiko širdies smūgis.

TURĖJO BUTI PANAUDOTA PRIEŠ SAJUNGININKUS

Londonas. Vakar Saugumo Tarybos pakomisija Ispanijos reikalui svarstyti išklaušė Ispanų egzilinės vyriausybės pirmininko Giral pranešimą. Giralis nurodė, jog Ispanija karo metu yra pasistačiusi nemaža karo laivų ir gavusi iš Vokietijos daug lėktuvų ir sunkiosios artilerijos. Visa tai turėjo būti panaudoti prieš sąjungininkus.

LENKŲ FINANSISTAI LONDONĖ

Miunchenas. Lenkų finansistų delegacija atvyko vakar į Londoną. Si delegacija tarsis su Anglijos vyriausybė dėl lenkų karių grįžtančių namo, pinigų pervedimo į Lenkiją, o taip pat ir dėl Lenkijos aukso, kuris šiuo metu yra Didž. Britanijoje.

SOVIETŲ SAJUNGOS PREZIDENTO DUKTĖ KELIAUJA

Londonas. Londono laikraščiai didėlem raidėm pranešė, kad Liudmila Švernik, Sovietų Sąjungos prezidento dukte, šiom dienom atvyko į Londoną, iš kur vyks toliau į Jungtines Amerikos Valstybes, kur dirbs vienoje sovietų firmoje kaip radio inžinierius.

...

IŠ LIETUVIŲ GYVENIMO

Rottweilis. Gegužės 14 „Čiurlionio“ mišrusis choras, vedamas muziko Mikulskio davė koncertą. Koncertas turėjo didelį pasisekimą ir svetimtaučių buvo gerai įvertintas.

Gegužės 15 įvyko motinos dienos minėjimas vienuolyno koplytelėje. Pritaikyta pamokslą pasakė kun. Sabaliauskas. Per pamaldas giedojo svečiai „Čiurlioniečiai“. K.